

Brugge, een toeristische topbestemming in Vlaanderen

Rik De Keyser

beheerder-directeur WES Onderzoek & Advies

Brugge staat dit jaar als culturele hoofdstad van Europa in het middelpunt van de belangstelling. De economische impact van dit grootschalig evenement op de stad zal meer dan vermoedelijk belangrijk zijn en zorgen voor een accentuering van de groei die toeristisch Brugge in het voorbije decennium doormaakte.

Inleiding

Van alle Vlaamse kunststeden heeft Brugge veruit de grootste aantrekkingskracht op vakantiegangers. Dit blijkt uit het feit dat Brugge de stad in Vlaanderen is met het grootste aantal overnachtingen voor toeristisch-recreatieve doeleinden. Het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) telde in het jaar 2000 ongeveer 1.085.000 overnachtingen van toeristen in Brugge. Dit is heel wat meer dan in Brussel (760.000), Antwerpen (667.000) of Gent (314.000). Wel dient vermeld dat zowel Brussel als Antwerpen in het totaal een groter aantal overnachtingen laten optekenen dan Brugge omwille van hun sterkere functie als zaken-centrum.

Niettegenstaande deze positie van toeristische topbestemming in Vlaanderen, is het economisch belang van de toeristische sector in Brugge slechts met grote tijdsintervallen in kaart gebracht. In dit verband kunnen we verwijzen naar het WES-onderzoek naar de economische betekenis van het toerisme in Brugge in 1991 in opdracht van het Brugse stadsbestuur. In dit basiswerk is toen op uitgebreide schaal ingegaan op de omvang en kenmerken van zowel verblijf als dagtoerisme, de bestedingen die hiermee gepaard gaan en hun impact op omzet en tewerkstelling.

Pas in het jaar 2000 is op initiatief van Toerisme Vlaanderen nieuw origineel onderzoek verricht naar de bestedingen in het kader van het verblijftoerisme in de Vlaamse kunststeden waaronder Brugge¹.

Het is de bedoeling van dit artikel om op basis van bestaande gegevens en de resultaten van de twee vermelde studies, de evolutie na te gaan van het verblijftoerisme in Brugge in het laatste decennium. We typeren deze evolutie zowel vanuit de hoek van het aanbod als van de vraag.

foto: Toerisme Brugge

Logiesaanbod

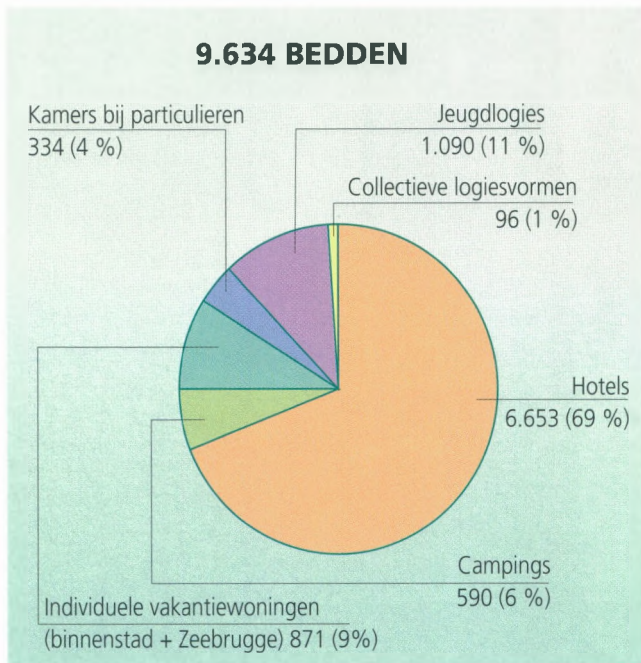
Deze paragraaf geeft vooreerst een overzicht van de globale logiescapaciteit in Brugge en de evolutie ervan. In een tweede punt gaan we dieper in op enkele kenmerken van het hotelaanbod in Brugge.

Actuele logiescapaciteit en evolutie

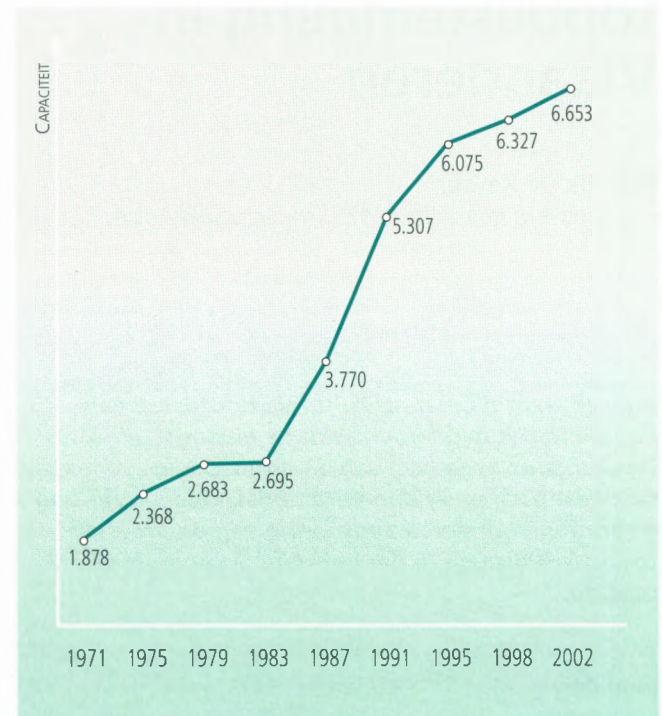
Brugge telt op vandaag 110 vergunde hotels exclusief jeugdhôtels. Verder zijn er wat het commercieel logies betreft nog 2 kampeerterrainen, 10 inrichtingen voor jeugdlogies (voornamelijk jeugdherbergen en jeugdhôtels), 1 collectieve logiesinrichting in het kader van sportkampen, 167 gastenkamers bij particulieren in de binnenstad, 49 vakantiewoningen in de binnenstad en 120 vakantiewoningen in Zeebrugge.

Al deze logiesinrichtingen vertegenwoordigen een totale logiescapaciteit van 9.634 bedden. **Figuur 1** illustreert de verdeling van deze logiescapaciteit naar logiesvorm. Men kan vaststellen dat het grootste deel of 69% van de capaciteit in hotels is terug te vinden. Het jeugdlogies maakt 11%, toeristische standplaatsen op kampeerterrainen 6%, vakantiewoningen in Zeebrugge 6%, gastenkamers in de binnenstad 4% en vakantiewoningen in de binnenstad 3% uit van de totale commerciële logiescapaciteit.

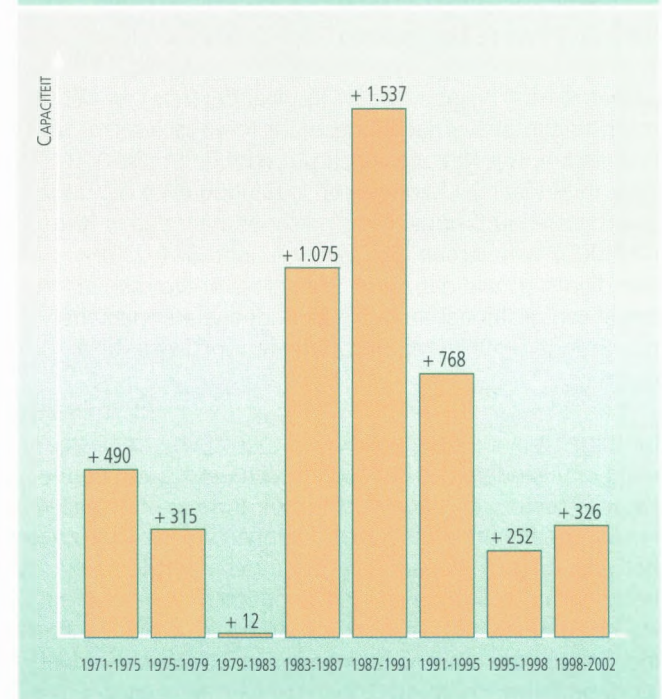
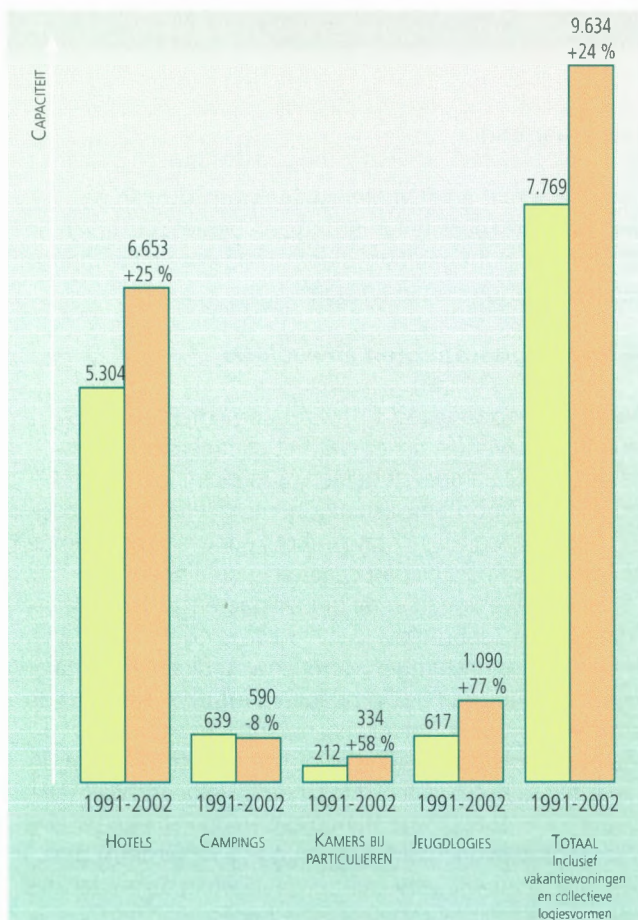
Figuur 1
Logiescapaciteit in 2002 naar logiesvorm (in aantal bedden en %)

Figuur 3
Evolutie van de hotelcapaciteit in de periode 1971-2002 (in aantal bedden)

Figuur 2
Evolutie van de logiescapaciteit in de periode 1991-2002 naar logiesvorm (in aantal bedden en %)

In vergelijking met het logiesaanbod begin de jaren '90 is er sprake van een toename van de totale commerciële logiescapaciteit met in totaal 1.865 bedden of 24% (zie **figuur 2**). Het grootste deel van deze toename is te situeren in de hotellerie (+1.349 bedden). Verder kunnen we nog stijgingen optekenen voor het jeugdlogies (+473 bedden) en de gastenkamers (+122 bedden). De capaciteit inzake toeristische kampeerplaatsen vermindert met 49 bedden.

In relatieve termen is de toename het grootst voor het jeugdlogies (+77%) en de kamers bij particulieren in de binnenstad (+58%). De logiescapaciteit in de hotels nam toe met 25%.

Figuur 3 toont de langetermijnevolutie van de capaciteit in de hotels, zijnde de belangrijkste logiesvorm. Over een periode van ruim 30 jaar is de logiescapaciteit in de hotels in Brugge toegenomen van iets minder dan 1.900 bedden in 1971 naar 6.653 bedden begin 2002. Meer dan 70% van deze toename werd gerealiseerd in de periode 1983-1995 toen de capaciteit steeg van 2.700 naar 6.100 bedden. Na 1995 was er een duidelijke groeivertraging. Toch was er in deze periode nog een stijging met bijna 600 bedden.

Actuele kenmerken van het logiesaanbod en evolutie

Bij de bespreking van de actuele kenmerken van het logiesaanbod beperken we ons tot het hotelaanbod dat echter het zwaartepunt vormt in het Brugse logiesaanbod.

Uit **figuur 4** kan men de verdeling van de hotels afleiden naar grootteklasse. Ruim 60% van de hotels in Brugge zijn te catalogeren als kleine hotels met minder dan 20 kamers. Verder zijn er 23 hotels met 20 tot 39 kamers en 9 hotels met 40 tot 79 kamers. Brugge telt slechts 10 grote hotels met minstens 80 kamers.

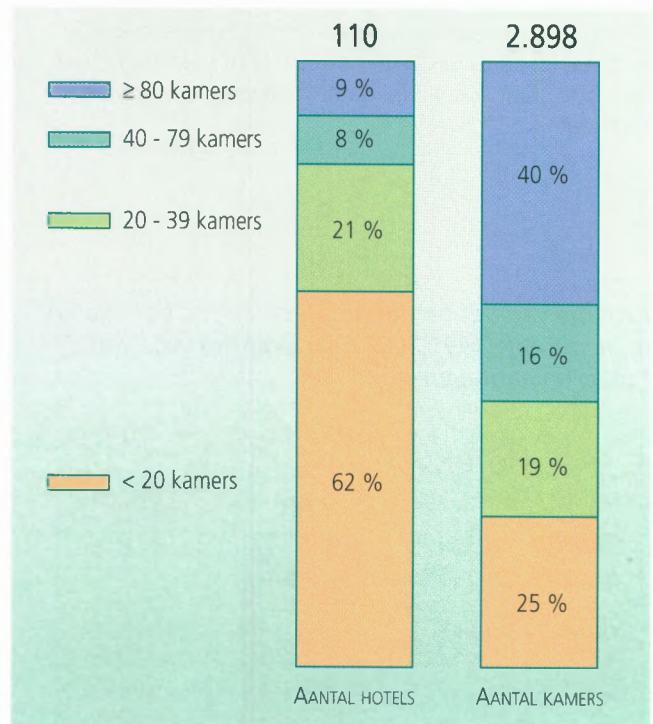
Ondanks hun klein aantal vertegenwoordigen de grote hotels 40% van het aantal hotelkamers in Brugge.

Circa twee derden van de Brugse hotels hebben minstens drie sterren, bijna een vierde van de hotels zelfs vier sterren. Ongeveer 80% van de logiescapaciteit in de hotels is terug te vinden in hotels van drie en meer sterren (zie **figuur 5**).

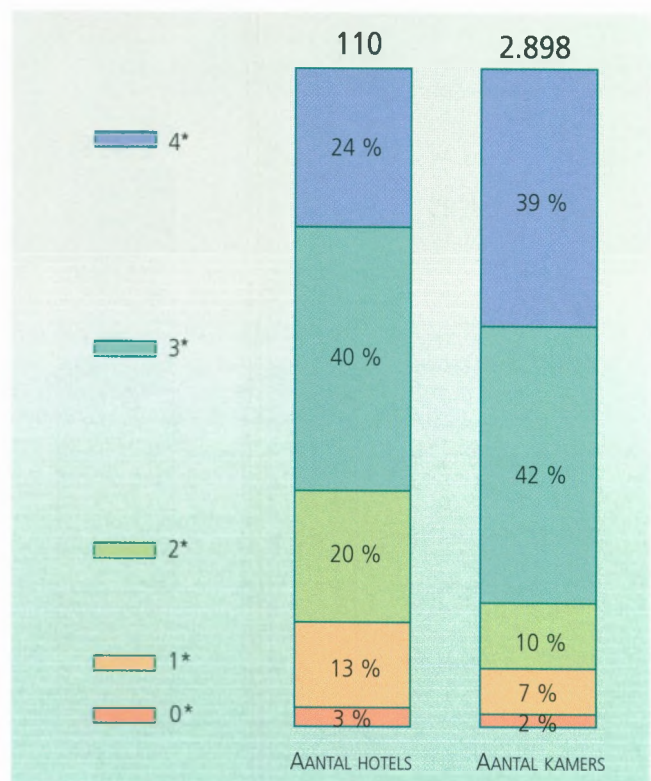
Figuur 6 illustreert de evolutie van het hotelbestand naar grootteklasse. We kunnen vaststellen dat de 12 bijkomende hotels tussen 1991 en 2002 nagenoeg allemaal minstens 20 kamers hebben. Het aantal grote hotels nam toe van 6 tot 10, het aantal hotels met 40 tot 79 kamers van 6 tot 9 en het aantal hotels met 20 tot 39 kamers van 19 tot 23.

Deze evolutie heeft als gevolg dat een steeds groter deel van de hotelkamers in de grotere hotels is geconcentreerd. In 1991 bedroeg het aandeel van de grote hotels in alle hotelkamers 30%. Op vandaag is dit opgelopen tot 40%. Omgekeerd vertegenwoordigen de kleinste hotels nu nog 25% van de kamer capaciteit tegenover 35% in 1991.

Figuur 4
Aantal hotels en aantal hotelkamers in 2002 naar grootteklasse van de hotels (in aantal en %)

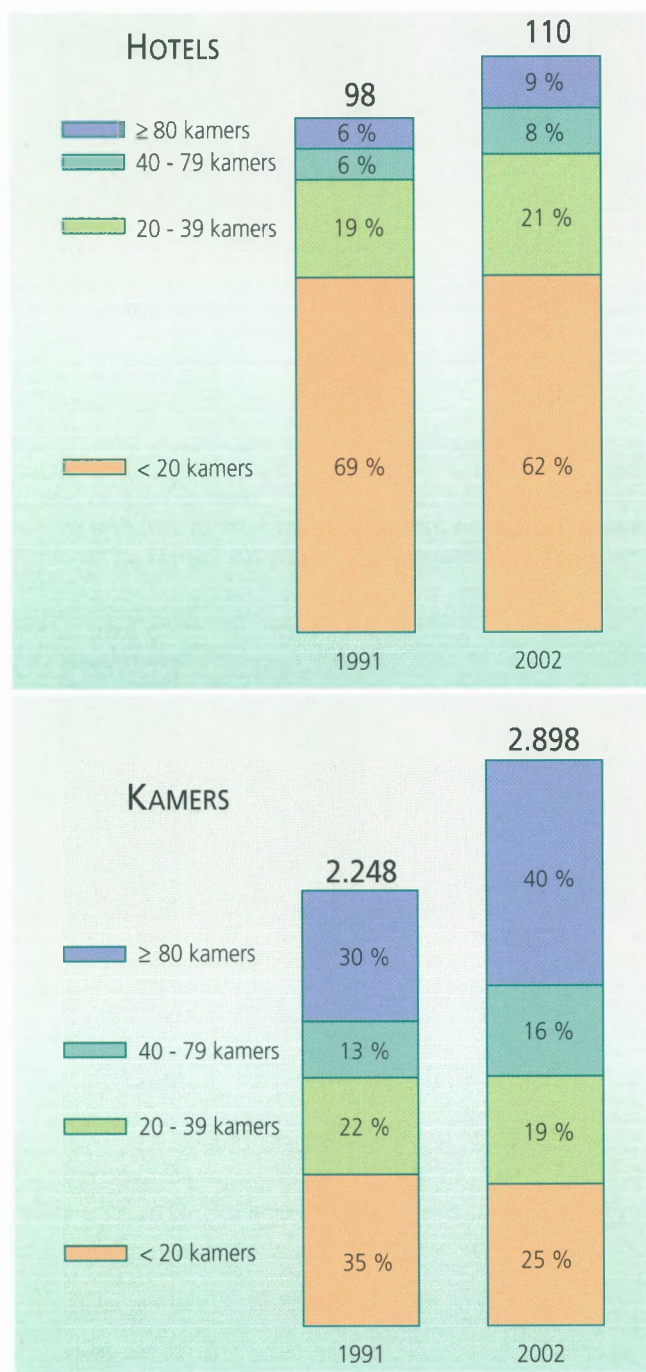
Figuur 5
Aantal hotels en aantal hotelkamers in 2002 naar sterrenclassificatie van de hotels (in aantal en %)

Vraag

In dit tweede luik gaan we dieper in op de vraag naar verblijfsmogelijkheden in Brugge. We bekijken de evolutie in het absoluut aantal overnachtingen en in een aantal kenmerken zoals doel van het verblijf of marktstructuur. Tenslotte staan we stil bij de bestedingen van de verblijftoeristen.

Figuur 6
Evolutie van het aantal hotels en aantal hotelkamers in de periode 1991-2002 naar grootteklasse van de hotels (in aantal en %)

Actueel aantal overnachtingen en evolutie

De gegevens omtrent het aantal overnachtingen zijn afkomstig van het NIS. Voor een aantal niet door het NIS geobserveerde logiesvormen zoals kamers bij particulieren of vakantiewoningen zijn schattingen gemaakt.

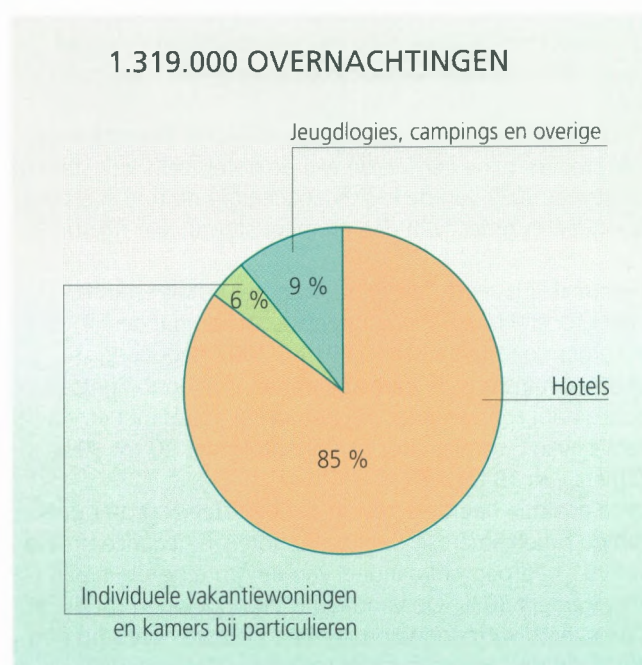
Het verblijftoerisme in Brugge was in 2000 goed voor in totaal ongeveer 1.319.000 overnachtingen. Het grootste deel van dit aantal is geregistreerd in hotels (1.117.000 overnachtingen of 85%). Andere logiesvormen zoals kamers bij particulieren en vakantiewoningen (4%) of jeugdlogies, campings en collectieve logiesvormen (11%) vertegenwoordigen slechts een beperkt deel (zie **figuur 7**). De 1,3 miljoen overnachtingen komen op rekening van naar schatting 677.000 verblijftoeristen. Dit brengt met zich mee dat de gemiddelde verblijfsduur in Brugge beperkt is tot 1,9 nachten.

Figuur 8 illustreert de langetermijnevolutie van het aantal overnachtingen in Brugge. Er is over de laatste 25 jaar een relatief continue stijging van het aantal overnachtingen merkbaar met als gevolg dat dit aantal op vandaag meer dan drie keer hoger is dan in 1975.

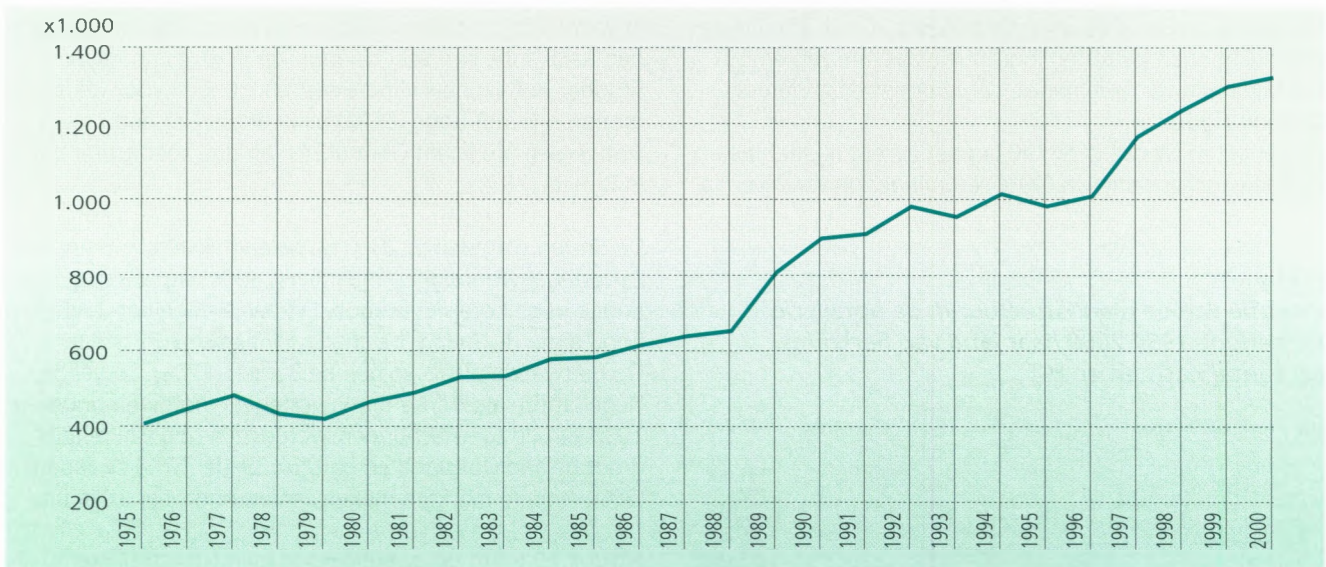
Tussen 1990 en 2000 is het aantal overnachtingen aangegroeid van 895.000 tot 1.319.000. Dit is een toename met 424.000 overnachtingen of 47%. Deze groei is vergelijkbaar met andere kunststeden in Vlaanderen zoals Antwerpen of Gent.

Het grootste deel van de groei in het laatste decennium komt op rekening van de hotellerie. De individuele vakantiewoningen en kamers bij particulieren vormen evenwel

Figuur 7
Aantal overnachtingen in 2000 naar logiesvorm (in aantal nachten en %)

Figuur 8
Evolutie van het aantal overnachtingen in Brugge in de periode 1975-2000 (in aantal nachten)

het snelst groeiende segment. Sinds 1990 verdubbelde het aantal overnachtingen in deze logiesvormen tot ongeveer 50.000 in het jaar 2000.

Actuele kenmerken van de vraag en evolutie

Bij de bespreking van de kenmerken van de vraag beperken we ons tot de hotelsector die 85% van de verblijfsvraag in Brugge voor haar rekening neemt. We bekijken twee kenmerken: het doel van de reis en de herkomst van de verblijftoeristen.

Figuur 9
Overnachtingen in de hotellerie in 2000 naar doel van de reis (in %)

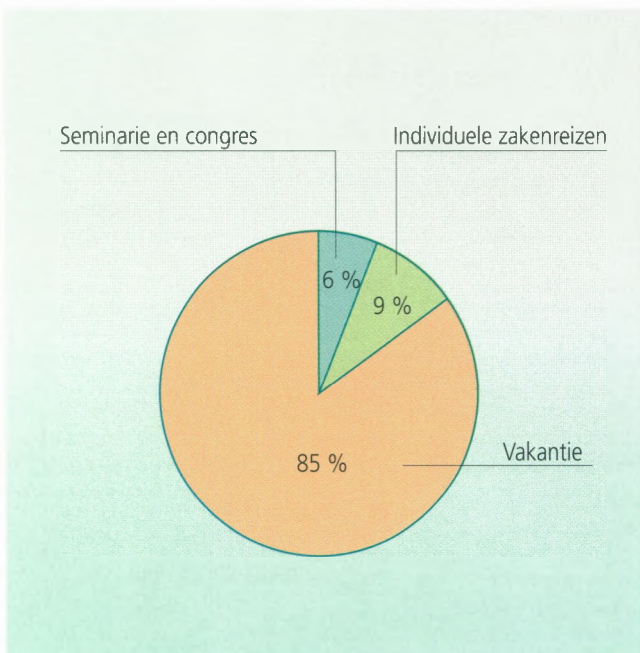

Foto: © Patrick De Spiegelaere

Veruit het grootste deel van de verblijftoeristen bezoeken Brugge voor toeristisch-recreatieve doeleinden. Bijna 85% van de overnachtingen in de Brugse hotellerie hebben immers te maken met vakantiemotieven. Circa 9% van de overnachtingen betreffen individuele zakenreizen en 6% het bijwonen van seminars, conferenties en congressen (zie ook *figuur 9*).

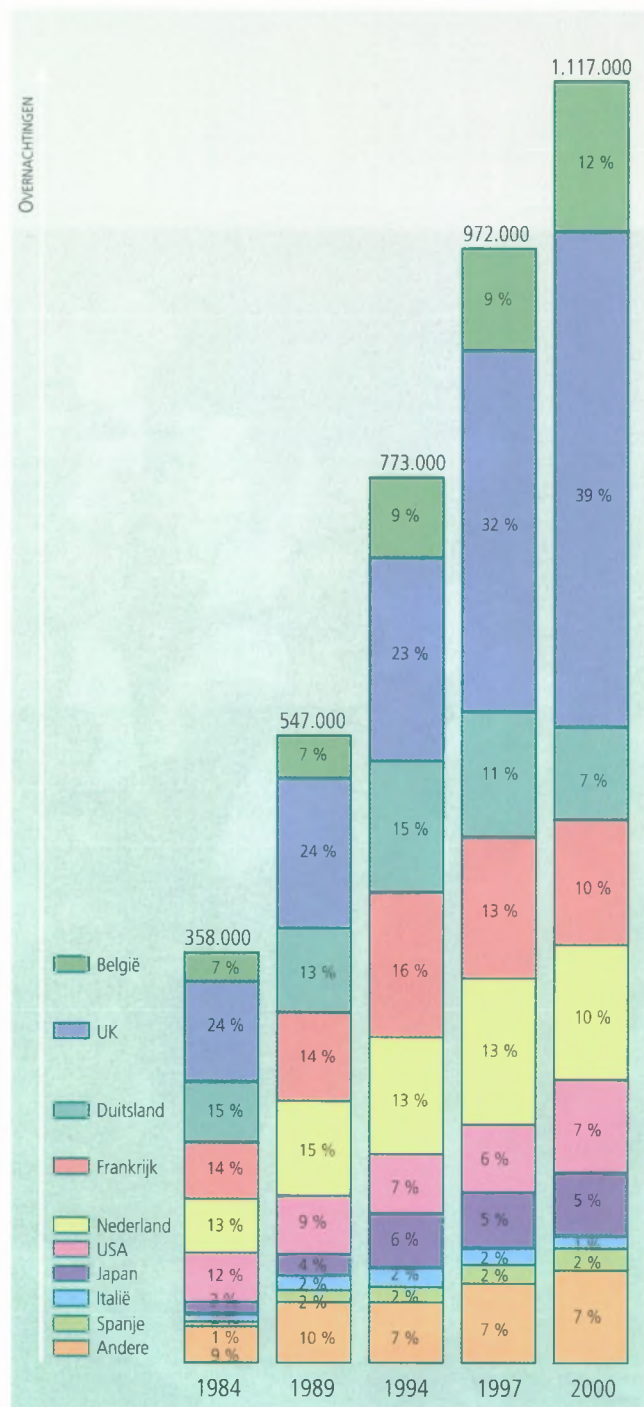
Bij het begin van de jaren '90 lag het accent relatief meer op toeristische motieven (90%) en minder op verblijven in

het kader van zakenreizen (5%) of het bijwonen van seminars of congressen (5%).

In vergelijking met de andere belangrijke Vlaamse kunststeden is vakantie een veel belangrijker verblijfsmotief in Brugge. Het aandeel van de overnachtingen voor vakantiemotieven is in Brugge (85%) bijna dubbel zo hoog als in Antwerpen (46%) en Gent (45%) en drie keer groter dan in Brussel (28%).

De Britten vormden in 2000 de belangrijkste klantengroep. Zij vertegenwoordigden maar liefst 39% van alle overnachtingen in de hotels in Brugge. Dit percentage ligt dubbel zo hoog als in de andere belangrijke Vlaamse kunststeden. Op de tweede plaats volgen de Belgen (12%). Zowel de Nederlandse als Franse markt vertegenwoordigen ongeveer 10% van de overnachtingen. Verder zijn nog van relatief groot belang Duitsland en de USA (beiden 7%) en Japan (5%). Andere markten maken samen ongeveer 10% uit.

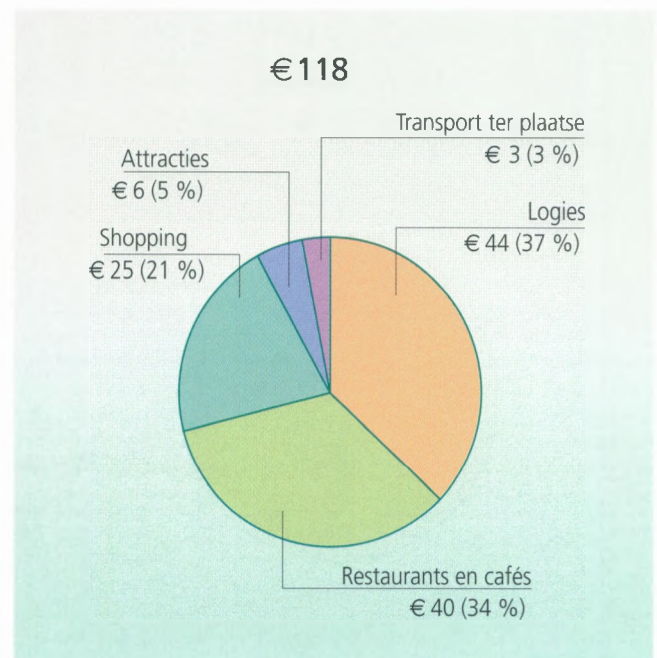
Figuur 10
Evolutie van de marktstructuur in de hotellerie de periode 1984-2000 naar land van herkomst (in aantal nachten en %)

Figuur 10 toont de evolutie in de marktstructuur sinds 1984. We kunnen vaststellen dat het aandeel van de Britten in het aantal overnachtingen fors is gestegen van ongeveer 24% in de tweede helft van de jaren '80 tot 39% op vandaag. Ook het aandeel van de Belgen is toegenomen sinds 1994.

Opvallend is de daling in de laatste jaren van het aandeel van de andere buurlanden. Vooral de Duitse markt maar ook de Nederlandse en Franse verliezen aan relatief belang.

Figuur 11
Bestedingen door verblijftoeristen voor toeristisch-recreatieve motieven en verblijvend in hotels en jeugdlogies in Brugge in 2000 naar bestedingscategorie (in € per persoon en per nacht en %)

Gelet op de sterke toename van het aantal overnachtingen sinds 1984, is het absoluut aantal overnachtingen van de meeste herkomstlanden gestegen. De belangrijkste groeiers zijn de Britse, Belgische en Japanse markt. Het aantal overnachtingen van toeristen afkomstig uit deze landen is op vandaag vijf keer groter dan in 1984. De groei situeert zich vooral na 1994 voor de Britse markt en voor 1994 voor de Japanse markt. De Belgische markt is een vrij continue groeier. Merkwaardig is de absolute daling van het aantal overnachtingen van Duitsers en Fransen sinds 1994.

Actuele bestedingen en evolutie

Een bestedingsonderzoek bij binnen- en buitenlandse toeristen die minstens één nacht voor toeristisch-recreatieve motieven verbleven in hotels of jeugdlogies in Brugge in 2000, wees uit dat de gemiddelde besteding per persoon en per nacht 118 € bedraagt (zie ook *figuur 11*).

Circa 90% van dit bedrag wordt uitgegeven voor drie bestedingscategorieën: logies (gemiddeld 44 € per persoon en per nacht), restaurants en cafés (40 €) en shopping (25 €). Andere bestedingscategorieën zoals attracties (6 €) of transport ter plaatse (3 €) zijn veel minder belangrijk.

Rekening houdend met het volume aan overnachtingen niet alleen in hotels of jeugdlogies maar ook in de andere logiesvormen en niet alleen voor vakantiemotieven maar

ook omwille van deelname aan congressen of seminaries of zakenreizen, komen we tot een raming van de totale bestedingen in het kader van het verblijftoerisme in Brugge in het jaar 2000 van circa 162 miljoen €.

Met een enigszins andere methodologie is in 1990 een besteding per persoon en per nacht geregistreerd van circa 81 €. Dit betekent dat uitgedrukt in courante prijzen het bestedingsniveau van een toerist verblijvend voor toeristisch-recreatieve motieven in hotels en jeugdlogies in Brugge is gestegen met 37 € of met 46%.

In dezelfde periode is het indexcijfer voor de consumptieprijzen in België gestegen met 22%. Indien we kunnen veronderstellen dat dit indexcijfer een goede maatstaf is voor de prijsstijging in de toeristische sector, dan kunnen we besluiten dat de bestedingen per verblijftoerist en per nacht twee maal zo snel gestegen zijn als de inflatie of met andere woorden dat we te maken hebben met een reële stijging van de bestedingen.

De stijging met gemiddeld 46% is niet in dezelfde mate in de verschillende bestedingscategorieën terug te vinden. De toename was relatief het geringst in de logiessector (+17%). De stijging was meer uitgesproken voor de restaurants en cafés (+52%). In de andere bestedingscategorieën (shopping, attracties, transport) is sprake van een verdubbeling van het bestedingsniveau. Dit heeft bijvoorbeeld als gevolg dat de bestedingen in de kleinhandel op vandaag

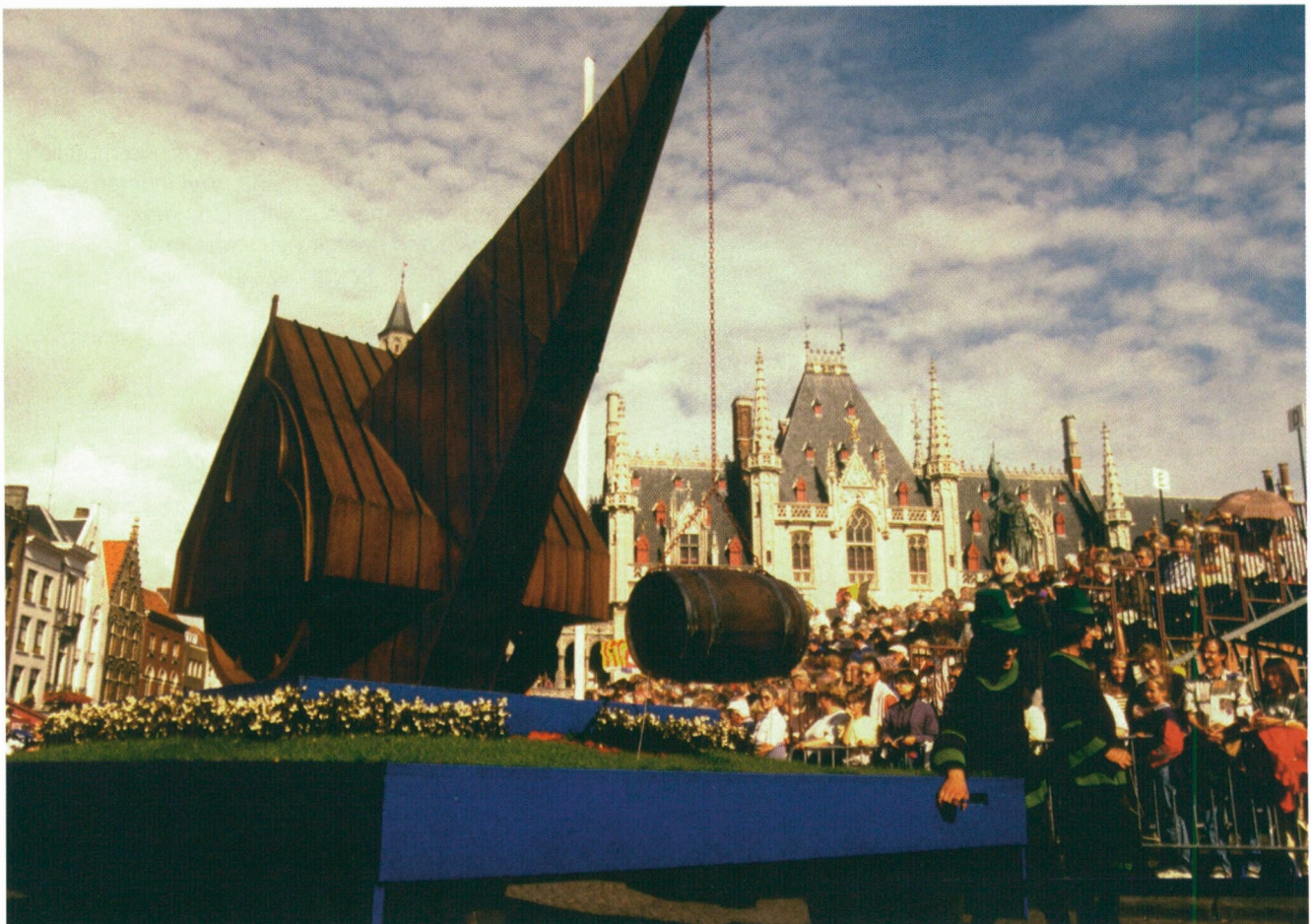
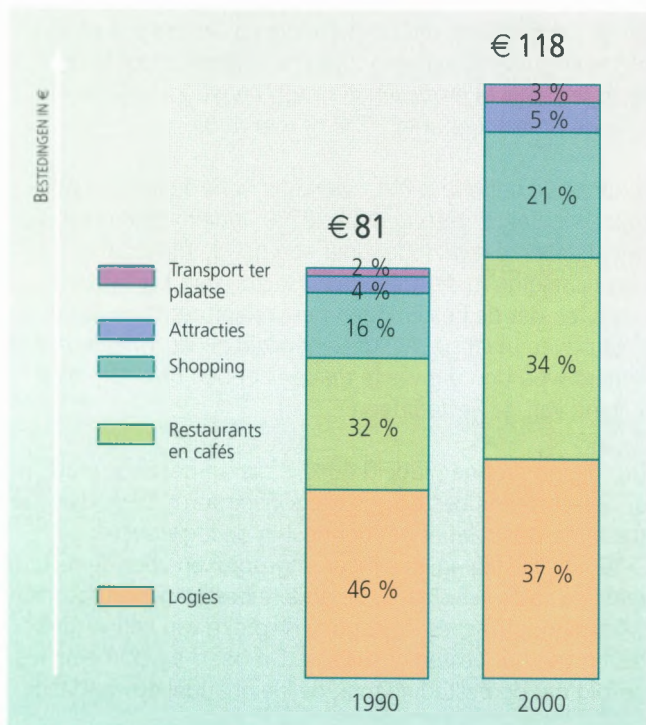

Foto: Toerisme Brugge

Figuur 12
 Evolutie van de bestedingen door verblijftoeristen voor toeristisch-recreatieve motieven en verblijvend in hotels en jeugdlogies in Brugge in de periode 1990-2000 naar bestedingscategorie (in € per persoon en per nacht en %)

21% van alle bestedingen uitmaken tegenover 16% in 1990 (zie ook *figuur 12*).

Als we ons opnieuw stellen op het niveau van de volledige verblijfsvraag in Brugge, dus met inbegrip van alle logiesvormen en alle verblijfsmotieven, dan kunnen we vaststellen dat de totale bestedingen in het kader van het verblijftoerisme in Brugge tussen 1990 en 2000 meer dan verdubbeld zijn van 75 miljoen € tot 162 miljoen €. Dit is in nagenoeg dezelfde mate te danken aan twee positief werkende krachten: een toenemend aantal overnachtingen en een groeiende besteding per overnachting.

Besluit

Brugge heeft als toeristische bestemming een sterke groei doorgemaakt in de laatste jaren. Getuigen hiervan zijn volgende evoluties in het laatste decennium:

- toename van de logiescapaciteit met bijna 1.900 bedden of 24%;
- stijging van het aantal overnachtingen met bijna de helft;
- toename van de bestedingen per persoon en per nacht in lopende prijzen uitgedrukt met bijna de helft;
- meer dan een verdubbeling van het geheel van de bestedingen in het kader van het verblijftoerisme.

Verder kunnen we nog een aantal voor Brugge typische eigenschappen of ontwikkelingen aanstippen:

- de kleinschaligheid van het hotelaanbod en de groei van het aantal gastenkamers wat in het verlengde ligt van het zoeken van de consument naar streekeigen, charme-logies;
- het relatief hoog comfortniveau van de Brugse hotellerie;
- de sterke positie op de Britse markt. Wel moeten we hierbij opmerken dat de concentratie op deze markt relatief groot is. Wetend hoe gevoelig deze markt is voor muntschommelingen, houdt deze evolutie een potentiële bedreiging in;
- het verlies aan overnachtingen in potentieel belangrijke markten als Duitsland en Frankrijk.

foto: Toerisme Brugge

¹ We danken Toerisme Vlaanderen en zijn administrateur-generaal Prof. Dr. Urbain Claeys voor de toestemming om de bestedingsgegevens met betrekking tot Brugge uit dit laatste onderzoek te kunnen gebruiken voor dit artikel.